

Lite Kamrathistorik >> av Hans Adamsson

*Idrottsföreningen Kamraterna bildades år 1895, efter ett upprop i tidningen "Kamraterna", av ungdomar vid Norra Reals Läroverk i Stockholm med Louis Zettersten i spetsen. Föreningen skulle understödja utövandet av all slags idrott bland ungdomen i Sverige genom samarbete mellan lokala kretsar. Föreningens namn blev Idrottsföreningen Kamraterna och lokalt med tillägg av kretsens hemort.

*Sammanslutningens första tävling anordnades vid Ladugårdsgården den 24 mars 1895 och gällde skidor. I backe med 1m stup och 3 hopp blev hopplängden 28 m. Längdåknningen på 2 km fick bästa tid 13 min. Senare blev det tävling i sommaridrott och vid en sammankomst på Hamburger Börs ägde den prisutdelning rum då de första IFK-medaljerna delades ut. Mästerskapsplaketterna bestod av nerslipade 5-öres kopparslantar, graverade och fästa i blått och vitt band.

*Initiativtagaren till Kamratföreningen var en blott 17-årig läroverksgrabb och det var vid läroverken som ungdomarna först hakade på idén och bildade sammanhållna kretsar som arbetade för anläggande av idrottsplatser, hallar och banor till idrotters fromma och utveckling.

*År 1900 valdes Eric von Rosen in i styrelsen och gav den kraft och pondus. Ekonomins grund vilade på inträdesavgift i huvudföreningen, som var 50 öre per medlem medan till den lokala kretsen uttogs en kvartalsavgift av 75 öre. De första IFK-kretsarna var Luleå, Härnösand, Uppsala, Jönköping, Göteborg och Västerås. Eftersom den första balansräkningen visade på 212 kr var medlemsantalet ungefär 400 personer det första året. En verklig eldsjäl var en major i reserven Victor Balck, som blev hedersmedlem och göt mod i ungdomarna när det tog emot bland gammalmodiga samhällsbyggare. Han kom senare att ingå i Internationella Olympiska Kommittén.

*Den första IFK kongressen hölls i Uppsala år 1898. I samband med denna hölls också allmänna tävlingar i sommaridrotter. Representanter kom från kretsar som utvecklats snabbast i landet vilka var Stockholm, Gävle, Eskilstuna, Västerås och Köping samt värdarna själva.

*IFK:s andra kongress hölls i Stockholm i samband med vintertävlingar år 1899.

*Den tredje kongressen hölls sedan på sommaren i Eskilstuna. Då hade kretsarnas antal kommit upp till 25 stycken. Från Skåne hade enrollerats Malmö och nr 22 IFK Kristianstad vilken enbart den hade 60 medlemmar.

*Vid Köpingskongressen år 1901 valdes en centralstyrelse där sekreterare och skattmästare på grund av dessa posters ökade arbetsbörda arvoderades med 50 kr per år.

*År 1903 bildades en organisation för all svensk idrott, sedermera Riksidrottsförbundet RF, där från början gymnasterna var dominanta. IFK-kretsarna stod länge vid sidan om och ordnade också egna tävlingar och mästerskap. År 1910 hade Kamrat-organisationen ett 70-tal kretsar med 8900 medlemmar.

*Att en viss rivalitet uppstod mellan organisationerna förstärker man av att när ungdomar vid läroverket i Nyköping ville bilda en IFK-krets förbjöds dem detta av gymnastik-läraren vid läroverket.

*Kretsen i Hässleholm bildades år 1905 efter påverkan från läroverkselever med skolundervisning i Kristianstad kan man förmoda. Vid de första friidrottstävlingar som Hässleholmskretsen arrangerade var det just ynglingarna från Kristianstad som tog hem de flesta priserna.

*I medlemsbladet av år 1907 kan man läsa att Vinslöv bildat egen kamratkrets liksom att SM för kamratkretsarna avhölls i Kristianstad den 18 augusti. Att segraren i diskus hade resultatet 58,61 m låter storstilat men man räknade ju ett kast med varje hand och då blir det ju mera mänskligt.

*När vi kommer fram till år 1910 och vidare är det särskilt tre kretsar som låter sig omtalas, Uppsala, Göteborg och Stockholm. Uppsala hade ju fördelen av många inflyttade studenter som behövde avkoppling från stillasittandet vid pulpeten. Ett berömt namn var Herbert Olivecrona. De blev bandymästare 11 gånger mellan

1907-20. Även i fotboll och ishockey nådde de mästarclass. IFK Göteborgs mest omtalade framgångar kom i fotboll med 8 mästerskap. Båda föreningarna hävdade sig väl även i friidrott med OS- deltagare bl a.

*IFK Stockholm hade som sig bör alla olika idrottsgrenar på sitt program och toppfäktaren Bertil Uggla deltog i de flesta. Ett annat välkänt namn, men ej fullt så framgångsrikt var Marcus Wallenberg. Hedersledamot var kronprins Gustav Adolf som också var Kamratorganisationens Høge Beskyddare. Nämnas kan att fotbollslaget tog sig till final om kamratmästerskapet år 1919 men avstod från att resa till Skåne för att möta IFK Hässleholm. Detta lag hade slagit ut Helsingborgslaget i Hässleholm men av någon anledning protesterade Hälsingborg. Kanske mot planens beskaffenhet. Det blev omspel på Olympia men där hjälpte inte ens Sigge Lindbergs närvaro mellan stolparna i Helsingborgsmålet. Det blev 1-0 efter ett praktmål av Hässleholmarna. Därmed kunde guldsmed Selander ställa ut mästerskapsbollen i drivet silver i skylten.

*Final om Kamratmästerskapet spelade Hässleholms IFK redan året 1918. Motståndare var Eskilstunakretsen och förlusten blev hela 5-0. Tydligt hade den dagslånga tågresan upp tagit musten ur göingarna som därför blev en munsbitt för 1921 års svenska mästare.

Fotbollsallsvenskan startade serie år 1924 och fyra IFK lag deltog: Göteborg, Norrköping, Eskilstuna och Malmö.

*Göingevalen hade blivit spelplan för Kamraterna redan 1905 då staden arrenderade ut marken för ändamålet idrottsplats. På den kuperade marken växte så småningom, med många villiga armars och värkande ryggars hjälp, den spelplan fram som skulle bära så många ungdomars förhoppningar om framgång. Av mycken sand blev den vältränerad, men för tunt matjordslager gjorde den ömtålig för torkperioder. Kolstybb fanns det gott om i trakten så löparbanorna blev godtagbara.

*Således levde Kamraterna i Hässleholm upp till föreningsbildarnas föresatser från grunden att från ingenting röja mark, plana ut och bereda plats för alla idrottsövningar som då var aktuella t o m tennisbana grävdes in i slänten vid ena sidan. Detta kanske underlättade sponsring på vilket sätt sådant kunde förekomma. Festligheter arrangerades i tivolibacken bl a och det var väl så behövliga medel införskaffades.

*Att medlemmarna, med de enkla redskap som då stod till deras förfogande, kunde förflytta mängden av de schaktmassor som det enligt gamla fotografier här gällde, var beundransvärt.

IFK:s första fotbollslag

Stående från vänster:

J Svensson, Svante Selander, Olof Norberg, S Teander, Viktor Rydlund, B Widestrand, G Ohlsson, I Johnsson

Framför: Knut Rydlund, P Holm, M Nilsson

*Alltnog, år 1910 invigdes GöingevalLEN och fick idrottsplats status. Kristianstadskamraterna fick äran att vara först på plan och vann programenligt med 1-0.

Det uppoffrande arbetet med planen hade också sammansvetsat gänget av fotbollstalanger till en lagenhet som nådde toppar i distriktet år 1911. Då hade laget mött Hälsingborgskamraterna tre gånger.

Den första blev en lektion i hur det ska gå till, den andra mera jämn och visade att man hade förstått pjäsen medan den tredje blev en seger över läromästarna med 5-0. Finalen i distriktsmästerskapet förlorades med 3-1 till HIF Hälsingborg. Efter detta satte en generationsväxling in och det dröjde till år 1917 innan ett nytt slagkraftigt lag kunde byggas, som kunde hävda sig i distriktet och bli mästare.

*Noterbart från de lokala IFK kretsarna från första halva seklet.

- År 1918 bildades Knislinge-kretsen.
- År 1919 tillkom Osby IFK
- Lennart Attervall Knislinge blev 4:a i spjutkastning vid Berlin OS 1936.
- IFK Kristianstad blev Kamratmästare i fotboll år 1941 efter möte med Västerås i finalen 3-2.
- Bo Ljungberg sprungen ur Hässleholm kretsen innehade svenska rekordet i stav 4,13 år 1937. Då gällde ännu bambustaven.
- År 1946 vann IFK Osby för 10:de gången Skånemästerskapet i bandy.
- Kristianstad blev Svenska mästare i handboll år 1948, men förlorade mot Hässleholm i spelet om Skånemästerskapet.
- Kamratororganisationens sista villkorsmedalj utdelades till spjutkastaren Olle Bengtsson Knislinge för resultatet 68,39 år 1949.

Styrelserna i HIF och IFK av år 1948 i sann förbrödring efter fotbollsmatch på GöingevalLEN.

Alla ser nöjda ut så det blev nog oavgjort.

Deltagarna stående från vänster:
Erik Olsson, Hans Åkerman, Knut Lagervall,
Tore Lindman, Sture Johansson,
Gert Rickter, Helge Persson, Henry Brolin, ??? ,
Ove Johansson, Verner Olandersson.

Knästående: Oskar Möller, Verner Jönsson,
Kjell Rydlund, Lennart Kronkvist,
Sven Larsson, Tore Pettersson, Lubbanov Knutsson,
Karl Granlund, Egon Adamsson

Axel Olsson, Kalle Sjöholm,